

Imog persberichten

juli-augustus-september 2024

[A](#) AVELGEM / Samenleving

Nieuw recyclagepark in Avelgem officieel geopend: "Een belangrijke dag voor onze gemeente"

In de Kortrijkstraat in Avelgem werd het fonkelnieuwe recyclagepark officieel geopend. © ELD

Avelgem Vrijdagavond werd in de Kortrijkstraat in Avelgem het fonkelnieuwe recyclagepark officieel geopend. Het grote publiek kan er vanaf 23 juli terecht.

"Dit is een belangrijke dag voor de gemeente Avelgem", klonk het bij burgemeester Lut Deseyn. "Een paar jaar geleden zaten we toch met de handen in ons haar vanwege de energiecrisis en de stijgende grondstofprijzen. De bouw van een nieuw recyclagepark werd on hold gezet. Dat was een zeer moeilijke beslissing temeer omdat we allen beseften dat we dergelijke park en dienstverlening zeker nodig hadden. Na de moeilijke jaren zijn we er toch in geslaagd om de draad terug op te nemen en te kiezen voor een recyclagepark dat voldoet aan de hedendaagse normen."

"Ik wil dan ook iedereen die hiertoe zijn steentje bijdroeg, de medewerkers van IMOG, de aannemer, studiebureau, maar niet in het minst onze directeur publieke ruimte Francky Platteau, hartelijk bedanken voor de goede samenwerking en mooie realisatie. Ik ben ervan overtuigd dat dit de goede beslissing was en er zeker toe zal bijdragen ons afvalcijfer naar beneden te drukken. Ook onze inwoners, maar ook die uit andere gemeenten, zullen kunnen gebruikmaken van deze belangrijke dienstverlening. Samen met de leden van het schepencollege ben ik preus en heel gelukkig met deze realisatie, nu nog in het najaar de nodige groenaanplant zodat het voor de omwonenden zeker leefbaar is."

Milieustraatje

Naast inwoners van Avelgem kunnen ook inwoners uit Deerlijk, Harelbeke, Kortrijk, Kruisem, Spiere-Helkijn, Waregem, Wielsbeke, Zwevegem en Moen terecht in het recyclagepark. "We zorgen voor een vereenvoudigde tariefstructuur en een groter gratis aanbod onder andere via het milieustraatje. Daar

kan je heel eenvoudig 'recyclageshopper' om ook je kleine afvalsoorten goed te sorteren. Het afval dat je kwijt kan in het milieustraatje is helemaal gratis en wordt ook vaak uitgebreid."

"Op het recyclagepark staat een container papier en karton en hard groenafval voortaan nu ook op het gratis gedeelte. Je kan eveneens tot 500 kilogram gratis zacht groenafval aanvoeren per gezin per jaar."

"De betalende afvalsoorten gaan we wegen. Dit is een eerlijk systeem: je betaalt voor wat je aanbrengt. Het park is voorzien van een in- en uitweegbrug. Het park is toegankelijk voor alle inwoners via de elektronische identiteitskaart en bedrijven met vergelijkbaar afval met een aan te vragen smartcard. Ook tweedeverblijvers kunnen een smartcard aanvragen."

Ruime openingsuren

"We voorzien ruime openingsuren: dinsdagnamiddag tussen 14 en 18 uur, woensdag en vrijdag van 9 tot 18 uur en zaterdag van 9 tot 16 uur. Bovendien kunnen inwoners door de intergemeentelijke samenwerking ook op de andere intergemeentelijke recyclageparken terecht, waardoor het aantal mogelijke openingsuren nog veel groter wordt."

"We raden aan om je afval thuis al te sorteren volgens de drie kleurgroepen op het recyclagepark. Zorg dat je ter plekke gemakkelijk kan uitladen. Aan de ingang staat een toegangszuil voor de controle met je elektronische identiteitskaart. Je krijgt pas toegang als je in een van de aangesloten gemeenten woont. Na het lossen, en indien je moet betalen, doe je dit aan de betaalautomaat in dezelfde zuil. Je kan afrekenen met bankkaart, cash of payconiq."

"Om onze burgers bij te staan, zal er de eerste periode extra begeleiding zijn van een recyclagewachter. Bovendien hebben we een handige folder ontwikkeld boordevol tips en tricks en een kaartje dat je in het handschoenenkastje van je wagen kan bewaren met de adressen en openingsuren van alle intergemeentelijke recyclageparken. We zijn ervan overtuigd dat we met deze nieuwe infrastructuur onze dienstverlening naar de burger hebben verhoogd en onze taak voor betere restafvaldoestellingen succesvol hebben opgenomen."

Inhaalbeweging

Er werd in Vlaanderen in het Lokaal Materialenplan 2023-2030 een streefdoel voorop gesteld voor de IMOG-regio van 97 kilogram restafval per inwoner per jaar tegen 2030. In Avelgem was dit in 2023 nog 139,65 kilogram. In de omliggende gemeenten werden, om dit te realiseren, de parken uitgerust met een weegstelsel. In Avelgem was dat tot voor kort een aanrekening per beurt en diende er een inhaalbeweging te gebeuren om te worden aangepast aan de eisen van een hedendaags afvalbeleid.

Recyclagepark Avelgem officieel geopend, publiek kan er terecht vanaf 23 juli

Vrijdagavond werd het containerpark officieel geopend. Het opent pas op 24 juli de deuren voor het grote publiek. —
© Peter Malaise

Peter Malaise

Vrijdag 12 juli 2024 om 18:37

Avelgem In Avelgem werd vrijdagavond het nieuwe recyclagepark in de Kortrijkstraat geopend. De totale investering bedraagt 1.024.342 euro. De volgende weken wordt het containerpark verder afgewerkt. Vanaf 24 juli kan het grote publiek er terecht met afval.

Het is zo ver, het nieuwe Avelgemse recyclagepark is officieel geopend. Het was al jaren verouderd, er werd ook al jaren naar een oplossing gezocht. Er zijn veel plaatsen onderzocht, de piste Etienne Balcaenstraat, bleek de enige optie. Na veel procedures werd die piste vernietigd.

Vanaf 2017, dus al onder het vorige gemeentebestuur, werd gekeken naar de Kortrijkstraat waar het vorige containerpark lag. Het toenmalige gemeentebestuur kocht in 2017 aanpalende gronden aan, zowel links als rechts van de bestaande site. Eind 2021 was alles rond. En toen kwam de energiecrisis. Begin december 2022 kwam slecht nieuws. Er waren geen kredieten meer om verder te investeren in een eigen nieuw recyclagepark, het dossier werd 'on hold' gezet.

De jaarrekening 2022 van de gemeente vertoonde bij nazicht toch een overschot zodat met een paar verschuivingen 1 miljoen euro werd gevonden om het toch te kunnen realiseren. De werken startten vorig jaar in september. En nu is alles klaar en kon het lintje geknipt worden.

"Het is aangepast aan het hedendaagse afvalbeleid", zeggen burgemeester Lut Deseyn (gbA-Gemeentebelangen) en Annicq Verschuere (Tandem). "Vanaf nu wordt een deel van de inzamel- en verwerkingskosten voor bepaalde afvalsoorten verhaald op de aanvoerder. Elke inwoner krijgt zo een stukje verant-

woordelijkheid voor het afval dat hij of zij produceert. Wie veel vervuult betaalt veel, wie weinig vervuult betaalt weinig. Toch is betalen maar van toepassing op een aantal afvalstromen.”

“De infrastructuurwerken bedragen 826.848 euro, de diftar-uitrusting kost 197.494 euro. OVAM geeft een subsidie van 265.700 euro. De volgende weken wordt het park verder afgewerkt, vanaf 24 juli is het nieuwe recyclagepark toegankelijk voor het publiek.”

(Peter Malaise)

Site glasbol opgefleurd: “We zien duidelijk een positief effect”

Opgefleurde glasbollen trekken minder sluikestorters aan. — © Peter Malaise

Donderdag 22 augustus 2024 om 11:49

Kerkhove In Kerkhove is de site van de glasbol en de textielcontainer opgefrist. “Dit is de vierde locatie die we doen”, zegt Koen Delie van Imog. “We zien dat op de andere drie plaatsen het een duidelijk effect heeft, er wordt minder gesluikstort.”

Avelgem is de vierde locatie waar Imog een kleine afvalsite heeft opgesmukt. “We weten uit onderzoek en uit ervaring dat vuil bijkomend vuil aan trekt”, zegt Koen Delie. “Bovendien blijken glasbollen en textielcontainers soms trekpleisters te zijn voor sluikestorters. Daar willen we verandering in brengen.”

“Samen met de gemeente Avelgem kozen we ervoor om de glasbol- en textielcontainersite in de Sint-Amandswijk in Kerkhove aan te pakken. Dit is de vierde locatie, onder meer in Anzegem en Waregem deden we al eerder hetzelfde. En we zien dat het effect heeft. We gaan elke week langs om te kijken en stellen vast dat het werkt. Gebruikers tonen meer respect en nemen het afval terug mee als het er niet meer bij kan.”

Regenwater filteren

“We werken met glasbollen omdat dit de regels zijn van Fostplus. Gemeenten die glas ophalen aan huis moeten zelf instaan voor de kostprijs, een glasbol kost aan de gemeente niks.”

“De gemeente maakt van de gelegenheid gebruik om een groot stuk te ontharden, zodat er meer regenwater kan infiltreren”, zegt schepen Annicq Verschuere (Tandem). “Het is misschien geen groot stuk, maar we hebben zo al meerdere plekken onthard. En alle kleine beetjes maken wel een groot.” (pma)

Imog fleurt samen met Mooimakers Glasbolsite op

AVELGEM Imog stapte samen met de gemeenten in een project van Mooimakers. "We weten uit onderzoek en uit ervaring dat vuil bijkomend vuil aan trekt", zegt Koen Delie, communicatiemanager bij Imog. "Bovendien blijken glasbollen en textielcontainers soms trekpleisters te zijn voor sluikestorters. Daar willen we verandering in brengen. We kozen ervoor om in tien gemeenten een glasbolsite op te fleuren."

SINT-AMANDSWIJK

"Op elke glasbolsite worden nulmetingen uitgevoerd en meteen na de opfleuring starten dan de effectmetingen. Zo willen we de effecten van de opfleuring kwantificeren. Alle ervaringen worden gedeeld met Mooimakers, aan wie we moeten rapporteren."

Samen met de gemeente Avelgem koos Imog ervoor om de glasbol en textielcontainer in de Sint-Amansdijk aan te pakken. De buurtbewoners kregen in 2023 een brief met de vraag of ze ideeën hadden voor de opfleuring. Imog zorgde voor een vrijwillige glasbolpeter voor deze glasbol. De gemeente Avelgem ontharpte de kop van de middenberm voor de groenzone in de zijstraat van de Sint-Amansdijk, hiermee kan het regenwater op deze 38m² terug in de aarde infiltreren. De glasbol en textielcontainer krijgen een nieuw plekje op de zijkant van deze groenzone. De glasbol werd half in wit en half in groen geschilderd om gebruikers beter het verschil tussen gekleurd en doorzichtig glas te tonen.

"Met deze opfleuring hopen we dat gebruikers meer respect tonen voor deze plaats en de site netjes blijven houden. Neem je afval terug mee of breng het naar het recyclagepark. We vragen de gebruikers om de sorteerregels voor glas te respecteren: enkel hol glas zonder deksel, dop of kurk mag in de glasbol. In de textielcontainer mag oude (kapotte) kledij, schoenen en huislinnen, maar wel droog en proper. Is de glasbol of textielcontainer vol, dan neem je je afval terug mee naar huis of rijd je naar een andere glasbol of textielcontainer in de buurt. Laat na je bezoek ook je lege doos of plastic zak met deksels niet achter, die kan je thuis sorteren en meegeven met de huis-aan-huisophaling", besluit Delie. (red.)

Opgefleurde omgeving glasbol vermindert afval

In Kerkhove is de site rond de glasbol en de textielcontainer opgefleurd. "Dit is de vierde locatie waar we dit doen", zegt Koen Delie van Imog. "We zien op de andere drie plaatsen een duidelijk effect op sluikestort."

KERKHOVE

Avelgem is de vierde locatie waar Imog een kleine afvalsite heeft opgesmukt. "We weten uit onderzoek en uit ervaring dat vuil meer vuil aantrekt", zegt Koen Delie. "Bovendien zijn glasbollen en textielcontainers trekpleisters voor sluikestorters. Daar willen we verandering in brengen."

Daarom werd de site van de glasbol in de Sint-Amansdijk in Kerkhove verfraaid. "Dit is de vierde locatie, onder meer in An-

Opgefleurde glasbollen trekken minder sluikestorters aan. © PMA

zegem en Waregem deden we al eerder hetzelfde. En we zien dat het effect heeft. We gaan elke week langs en stellen vast dat er minder afval achtergelaten wordt."

"De gemeente maakte van de

gelegenheid gebruik om een groot stuk te ontharden, zodat er meer regenwater kan infiltreren", zegt schepen Annicq Verschuere (Tandem). "Het is geen groot stuk, maar veel kleine beetjes maken wel een groot." (PMA)

Na feestje van Waregem Koerse volgt de grote schoonmaak: "Stad netjes krijgen gaat elk jaar vlotter dankzij herbruikbare bekertjes"

Zo'n 35.000 feestvierders bouwden dinsdag een volksfeest langs de hippodroom in Waregem, nog enkele duizenden mensen genoten van de kermis in het centrum. Na het feestje volgt de opkuis, maar die gaat volgens de schoonmaakkploegen elk jaar vlotter. "Herbruikbare bekertjes maken een enorm verschil."

WAREGEM

Terwijl het er een etmaal geleden nog over de koppen lopen was, ligt de hippodroom er woensdagochtend verlaten bij. De stiltte wordt enkel doorbroken door de kuisploeg die met hun blazers de vele blikjes, flesjes en papiertjes

De opkuis na Waregem Koerse gaat vlot dit jaar. © JDF

bijeen blaast. De opruimwerken vallen heel goed mee dit jaar, zo

klinkt het ter plaatse.

"Sinds ze langs de hippodroom

"We beginnen in de straten rond het centrum en werken naar de kerk toe. Indien nodig hebben we de politie mee. Op een uurtje of vijf is alles meestal opgekuist"

SCHOONMAAKPLOEG

met herbruikbare bekertjes werken, is er sowieso een stuk minder afval. Dit jaar gaat het nog vlotter dan vorig jaar. Toen had het 's nachts geregend en was alle afval een brei geworden. Nu kunnen we het gemakkelijk bijeen blazen en opzuigen. Tegen 14 uur zou alles terug proper

moeten zijn."

Het centrum van Waregem ligt er om 8 uur 's morgens al opgeruimd en netjes bij. Daar beginnen de schoonmaakkploegen al om 4 uur 's nachts.

"Het feest is dan soms nog niet gedaan maar we beginnen in de omliggende straten en werken naar de kerk toe. Indien nodig hebben we de politie mee. Op een uurtje of vijf is alles meestal opgekuist."

"Vandaag valt het heel goed mee, de opkuis van de vooravond van Waregem Koerse was erger. Het wordt wel elk jaar beter, zeker sinds de omschakeling naar herbruikbare bekertjes. Vroeger kon je de straat niet eens zien door al het afval." (JDF)

Bij Limbotex in Peer, dat meer dan de helft van de Limburgse kledingcontainers leegmaakt, krijgen ze van overal textiel aangeboden. "Onze magazijnen zitten overvol", zegt zaakvoerder Dimitri Bohez.

© KAREL HEMERLICKX

Afrika wil onze oude kleren niet meer: "Magazijnen zitten overvol"

Bedrijven die tweedehands kleding verzamelen en sorteren raken hun voorraad steeds moeilijker kwijt. De reden? De spotgoedkope kleding van Chinese webwinkels als Shein en Temu. "We gaan naar een systeem waar er betaald moet worden om kleding kwijt te raken."

Jos Meesters
PEER

Bij Limbotex in Peer, dat meer dan de helft van de Limburgse kledingcontainers leegmaakt, krijgen ze van overal textiel aangeboden. "Onze magazijnen zitten overvol", zegt zaakvoerder Dimitri Bohez. "Sommige landen zijn als afzetmarkt opgedroogd, bepaalde artikels die we vroeger vlot verkochten, blijven nu in onze stock zitten. Shorts, hemdjes en dameskleedjes kregen we vroeger makkelijk verkocht in Afrika, maar nu blijven we ermee zitten. Onze omzet is met 20 à 30 procent gedaald."

De neerwaartse spiraal is sinds zowat een jaar ingezet. De oorlog in Oekraïne en Rusland speelt mee, maar belangrijker nog is de opkomst van zgn. "ultrafastfashion"-giganten als Shein en Temu. Bohez: "De wereld wordt overspoeld met goedkoop Chinees textiel. Het is moeilijk concurreren, want de nieuwe kleding die zij aanbieden, is nauwelijks duurder dan tweedehands." Kristof Bogaert, advisor voor de Belgische federatie van de afval- en recyclagesector Denuo, bevestigt dat. "Een nieuw fenomeen is dat ook in Afrika de ultrafastfashion in concurrentie gaat met

tweedehands kledij. Ook daar is het intussen goedkoper om nieuw te kopen dan tweedehands. Daardoor staat het hele model op zijn kop."

Kwaliteit

Uit de Vlaamse monitor voor de circulaire economie blijkt dat in 2022 5,4 procent van ons ingezamelde textiel verkocht of hergebruikt werd in Vlaanderen en 29,1 procent een tweede leven kreeg buiten Vlaanderen. De overige 65,5 procent werd gerecycleerd - tot bijvoorbeeld poetsdoeken - of verbrand.

Het is de herbruikbare kleding waar de sector het grootste deel van zijn inkomsten uit put. En precies daar wringt het schoentje. "De jongste maanden is het segment van export buiten Europa enorm onder druk komen te staan. We zien dat de prijzen voor tweedehands in de afgelopen zes maanden gemiddeld met 45 procent gedaald zijn, voor sommige items is dat zelfs 70 procent", zegt Kristof Bogaert.

Niet alleen de verkoop van tweedehands kleding lijdt onder de vloedgolf aan ultrafastfashion. Ook met het oog op hergebruik is er een probleem. "De kwaliteit van dat goedkope textiel is niet goed", zegt Dimitri Bo-

hez. "Dat zien we ook bij de kleding die we ophalen met onze containers: er zitten meer stukken tussen die defect zijn of niet herbruikbaar." Ook dat heeft een ongunstig effect op de inkomsten van de recyclagebedrijven.

Strengere controle

In Nederland moest het bedrijf Ada Textiel Recycling in juni al de deuren sluiten. "Doordat de prijs zo hard gekelderd is, komt de hele business in moeilijkheden. Het is een trend waar alle inzamel- en sorteerbebedrijven van textiel in Europa mee worden geconfronteerd", zegt Kristof Bogaert. "De situatie weegt enorm op ons bedrijf", zegt ook Dimitri Bohez van Limbotex. "Dit is een arbeidsintensieve sector met veel manueel werk. Het kan geen maanden meer duren."

Wat er dan moet gebeuren? Milieuorganisaties klagen al langer aan dat westerse kleding op gigantische afvalbergen belandt in landen als Kenia of Ghana, wat maakt dat de export met argusogen gevolgd wordt. "Europa kijkt heel streng toe op tweedehands textiel dat geëxporteerd wordt", zegt Bohez. "Gelukkig begint het zich nu ook te realiseren dat er strengere controle nodig is op textiel dat Europa bin-

nenkomt. En je kunt bijvoorbeeld producenten zelf verantwoordelijk stellen voor hun afval."

In zo'n systeem van uitgebreide producentenverantwoordelijkheid zullen bedrijven zelf verantwoordelijk worden voor de inzameling en verwerking van het textiel dat ze op de markt brengen. En daar wordt door de Europese lidstaten aan gewerkt. "In Vlaanderen bereiden we momenteel zo'n producentenverantwoordelijkheid voor met als doelstellingen onder meer: meer lokaal hergebruik, opzetten van recyclage-inrichtingen en meer gebruik van recycled content in nieuw textiel", klinkt het bij afvalstoffenmaatschappij Ovam.

Eindig verhaal

In elk geval staat de sector voor ingrijpende veranderingen. "Het hele systeem zoals we het nu kennen, waarbij bedrijven zelfs betalen om een kledingcontainer te mogen plaatsen in een gemeente, begint een eindig verhaal te worden", zegt Kristof Bogaert. "Wellicht gaan we evolueren naar een systeem van klassieke inzameling waarbij betaald moet worden om kleding kwijt te geraken. We zien nu al dat de bedragen die gemeenten vragen om containers te plaatsen beginnen te zakken."

Overigens loopt de verkoop van tweedehands kleding in eigen land wel nog goed. "We zien geen daling in onze verkoopcijfers. Sterker nog, we merken een toenemende stroom van jongeren die zich nog meer engageren om tweedehands te kopen", zegt Liss Awouters van Kringwinkel Maasland. "Tweedehands kleding is ook vaak net zo betaalbaar, zonet goedkoper dan ultrafastfashion, vooral als je kijkt naar de kosten per draagbeurt. Omdat tweedehands stukken meestal langer meegaan, krijg je meer waar voor je geld."

In Peer ligt de tweedehands kleding tot de nok gestapeld. © NV

Peer Bedrijven die tweedehands kleding inzamelen en sorteren raken hun voorraad steeds moeilijker kwijt. De reden? De spotgoedkope kleding van Chinese webwinkels als Shein en Temu. "We gaan naar een systeem waar er betaald moet worden om kleding kwijt te raken."

Bij Limbotex in Peer, dat meer dan de helft van de Limburgse kledingcontainers leegmaakt, krijgen ze van overal textiel aangeboden. "Onze magazijnen zitten overvol", zegt zaakvoerder Dimitri Bohez. "Sommige landen zijn als afzetmarkt opgedroogd, bepaalde artikels die we vroeger vlot verkochten, blijven nu in onze stock zitten. Shorts, hemdjes en dameskleedjes kregen we vroeger makkelijk verkocht in Afrika, maar nu blijven we ermee zitten. Onze omzet is met 20 à 30 procent gedaald."

De neerwaartse spiraal is sinds zowat een jaar ingezet. De oorlog in Oekraïne en Rusland speelt mee, maar belangrijker nog is de opkomst van zgn. 'ultrafastfashion'-giganten als Shein en Temu. Bohez: "De wereld wordt overspoeld met goedkoop Chinees textiel. Het is moeilijk concurreren, want de nieuwe kleding die zij aanbieden, is nauwelijks duurder dan tweedehands."

Kristof Bogaert, advisor voor de Belgische federatie van de afval- en recyclagesector Denuo, bevestigt dat. "Een nieuw fenomeen is dat ook in Afrika de ultrafastfashion in concurrentie gaat met tweedehands kledij. Ook daar is het intussen goedkoper om nieuw te kopen dan tweedehands. Daardoor staat het hele model op zijn kop."

Kwaliteit

Uit de Vlaamse monitor voor de circulaire economie blijkt dat in 2022 5,4 procent van ons ingezamelde textiel verkocht of hergebruikt werd in Vlaanderen en 29,1 procent een tweede leven kreeg buiten Vlaanderen. De overige 65,5 procent werd gerecycleerd - tot bijvoorbeeld poetsdoeken - of verbrand.

Het is de herbruikbare kledij waar de sector het grootste deel van zijn inkomsten uit put. En precies daar wringt het schoentje. "De jongste maanden is het segment van export buiten Europa enorm onder druk komen te staan. We zien dat de prijzen voor tweedehands in de afgelopen zes maanden gemiddeld met 45 procent gedaald zijn, voor sommige items is dat zelfs 70 procent", zegt Kristof Bogaert.

Niet alleen de verkoop van tweedehands kleding lijdt onder de vloedgolf aan ultrafastfashion. Ook met het oog op hergebruik is er een probleem. "De kwaliteit van dat goedkope textiel is niet goed", zegt Dimitri Bohez. "Dat zien we ook bij de kleding die we ophalen met onze containers: er zitten meer stukken tussen die defect zijn of niet herbruikbaar." Ook dat heeft een ongunstig effect op de inkomsten van de recyclagebedrijven.

Strengere controle

In Nederland moest het bedrijf Ada Textiel Recycling in juni al de deuren sluiten. "Doordat de prijs zo hard gekelderd is, komt de hele business in moeilijkheden. Het is een trend waar alle inzamel- en sorteerbebedrijven van textiel in Europa mee worden geconfronteerd", zegt Kristof Bogaert. "De situatie weegt enorm op ons bedrijf", zegt ook Dimitri Bohez van Limbotex. "Dit is een arbeidsintensieve sector met veel manueel werk. Het kan geen maanden meer duren."

Wat er dan moet gebeuren? Milieuorganisaties klagen al langer aan dat westerse kleding op gigantische afvalbergen belandt in landen als Kenia of Ghana, wat maakt dat de export met argusogen gevolgd wordt. "Europa kijkt heel streng toe op tweedehands textiel dat geëxporteerd wordt", zegt Bohez. "Gelukkig begint het zich nu ook te realiseren dat er strengere controle nodig is op textiel dat Europa binnenkomt. En je kunt bijvoorbeeld producenten zelf verantwoordelijk stellen voor hun afval."

In zo'n systeem van uitgebreide producentenverantwoordelijkheid zullen bedrijven zelf verantwoordelijk worden voor de inzameling en verwerking van het textiel dat ze op de markt brengen. En daar wordt door de Europese lidstaten aan gewerkt. "In Vlaanderen bereiden we momenteel zo'n producentenverantwoordelijkheid voor met als doelstellingen onder meer: meer lokaal hergebruik, opzetten van recyclage-inrichtingen en meer gebruik van recycled content in nieuw textiel", klinkt het bij afvalstoffenmaatschappij Ovam.

Eindig verhaal

In elk geval staat de sector voor ingrijpende veranderingen. "Het hele systeem zoals we het nu kennen, waarbij bedrijven zelfs betalen om een kledingcontainer te mogen plaatsen in een gemeente, begint een eindig verhaal te worden", zegt Kristof Bogaert. "Wellicht gaan we evolueren naar een systeem van klassieke inzameling waarbij betaald moet worden om kleding kwijt te geraken. We zien nu al dat de bedragen die gemeenten vragen om containers te plaatsen beginnen te zakken."

Overigens loopt de verkoop van tweedehands kleding in eigen land wel nog goed. "We zien geen daling in onze verkoopcijfers. Sterker nog, we merken een toenemende stroom van jongeren die zich nog meer engageren om tweedehands te kopen", zegt Liss Awouters van Kringwinkel Maasland. "Tweedehands kleding is ook vaak net zo betaalbaar, zonet goedkoper dan ultrafastfashion, vooral als je kijkt naar de kosten per draagbeurt. Omdat tweedehands stukken meestal langer meegaan, krijg je meer waar voor je geld."

(Joos Meesters)

Commerciële vuilnisophalers haken steeds meer af: Limburgse gemeenten op zoek naar alternatief

© ANP

Jos Bouten

Zondag 4 augustus 2024 om 11:45

Steeds meer commerciële afvalophalers gooien het bijtje erbij neer. Gemeenten moeten daarvoor op zoek naar een alternatief. In Noord-Limburg zijn dat Venlo, Beesel en Horst aan de Maas.

Bij nog maar twintig procent van de Nederlandse huishoudens rijdt een commerciële vuilniswagen door de straten om het restafval op te halen. Volgens website AfvalOnline, die ieder jaar de restafvalmarkt in kaart brengt, wordt dat de komende jaren nog minder. Het grote bedrijf Renewi bijvoorbeeld, haalde ooit in Nederland bij 1,3 miljoen huishoudens het vuil op, dit jaar nog maar bij 425.000. Vorig jaar kondigde het bedrijf helemaal te stoppen met het inzamelen. Zo heeft Renewi het contract met de gemeente Venlo per 1 januari 2026 opgezegd. „Steeds minder partijen zijn geïnteresseerd in het ophalen van huisvuil”, zegt Ruud Burlet van AfvalSamenwerking Limburg.

Grondstof

De afvalbedrijven kunnen meer verdienen aan het recyclen van afval ('afval is grondstof') dan aan het ophalen daarvan. Daarnaast nemen steeds meer gemeenten het heft in eigen handen. Ze gaan met andere gemeenten samenwerken of ze sluiten zich aan bij een bestaand verband. Horst aan de Maas en Beesel bijvoorbeeld, willen aansluiting bij RdMaasland, een samenwerkingsverband van gemeenten in Midden-Limburg. „We zijn dan niet meer kwetsbaar voor het risico dat ook de laatste private aanbieders in de toekomst kunnen stoppen met hun dienstverlening aan gemeenten en we vervolgens zonder inzamelaar zouden komen te zitten”, aldus Horst aan de Maas. De gemeente Venlo sluit niet uit dat ze het ophalen van het restafval in 2026 opnieuw gunt aan een commerciële ophaler. Omdat er daar steeds minder van zijn, is de concurrentie kleiner en bestaat de kans dat het ophalen voor de burger duurder wordt.

Alternatief

Ruud Burlet van AfvalSamenwerking Limburg zegt dat grote gemeenten zelf kunnen inzamelen, maar zijn kleinere gemeenten genoodzaakt samenwerking te zoeken. Dat gebeurt nu al in Zuid- en Midden-Limburg. Gemeenten werken daar samen in bijvoorbeeld RD4 (Parkstad en omgeving) en RWM (Westelijke Mijnstreek). Maastricht en Valkenburg hebben de handen ineengeslagen. De Koninklijke Nederlandse Vereniging voor Afval- en Reinigingsdiensten, die gemeentelijke bedrijven vertegenwoordigt, wijst erop dat het grootste deel van het afval in Nederland al wordt ingezameld door publieke bedrijven zoals RWM en RdMaasland. Ook hij stelt vast dat steeds meer gemeenten kiezen voor samenwerking. „Dit verkleint het commerciële marktaandeel”, aldus de woordvoerder.

Keuze

Volgens een woordvoerder van de Vereniging Afvalbedrijven hebben gemeenten nog altijd genoeg keuze tussen commerciële ophalers. „Middelgrote bedrijven kiezen nadrukkelijk voor inzameling voor gemeenten”, zegt de woordvoerder van de branchevereniging. Als voorbeelden noemt hij Roermond, Nederweert, Weert en Land van Cuijk. Gemeenten kunnen volgens hem profiteren van de diensten van de bedrijven. „Ze openen vestigingen in gemeenten om minder af en aan te rijden, minder kilometers te maken. Ze scheppen werkgelegenheid en verbinden zich lokaal aan maatschappelijke projecten.”

Normen of niet, pfas zijn amper op te ruimen

©ID/ Fred Debrock

FLOOR EELBODE

29 juli 2024 17:00

Nu de Vlaamse regels voor bouwerven met pfas uitgesteld of afgezwakt worden, gaan meer stemmen op om de (oplopende) kosten tegen de baten van grondsaneringen af te wegen. De chemische stoffen blijken erg moeilijk op te ruimen: ze verspreiden zich als een inktvlek en er zijn amper manieren om ze te vernietigen. 'Er worden elke dag meer pfas geloosd dan dat we in tien jaar Oosterweelwerken uit het water halen.'

Nu de Vlaamse regels voor bouwerven met pfas uitgesteld of afgezwakt worden, gaan meer stemmen op om de (oplopende) kosten tegen de baten van grondsaneringen af te wegen. De chemische stoffen blijken erg moeilijk op te ruimen: ze verspreiden zich als een inktvlek en er zijn amper manieren om ze te vernietigen. 'Er worden elke dag meer pfas geloosd dan dat we in tien jaar Oosterweelwerken uit het water halen.'

De bewoners van de stationsbuurt in Gent kregen eind juni een verontrustende brief in de bus: in de buurt waren pfas ontdekt in de grond en het grondwater, het gevolg van een droogkuis die al sinds de jaren 60 in de buurt aanwezig was. 'Er is geen reden tot paniek', klonk het in de brief, waarna werd aangeraden om voorlopig geen groenten en eieren uit eigen tuin te eten en voorzichtig om te springen met losse aarde en grondwater. 'De Vlaamse overheid onderzoekt hoever de vervuiling gaat, maar dat duurt een tijdje.'

De pfas-problematiek stelt zich niet alleen in Gent, maar op steeds meer andere plekken in ons land, een gevolg van ons rijke industriële verleden op een relatief kleine oppervlakte. Omdat steeds duidelijker wordt dat de chemische stoffen schadelijk zijn voor de gezondheid, rijst de vraag hoe we onze omge-

ving weer zuiver kunnen krijgen en hoever we daarin willen gaan. Dat leidt tot heel wat hoofdbreken, want pfas zijn onverwoestbaar en blijven nog steeds massaal in ons leefmilieu komen.

Ook bij de Vlaamse regeringsonderhandelaars neemt de ongerustheid toe, schreef De Tijd afgelopen weekend. Normaal zouden de eerste normen voor de omgang met pfas op Vlaamse bouwwerven in september ingaan, maar er komt uitstel of een afzwakking van de regels.

Hoe groot is de vervuiling?

In de sector van de bodemdeskundigen gaat een grapje rond: 'Pfas zijn als God, ze zitten overal, maar je ziet ze nergens.' Ook in ons land wordt steeds meer duidelijk hoe wijdverspreid pfas zijn. Sinds de milieuactivist Thomas Goorden in 2021 de eerste grootschalige pfas-vervuiling bij de Oosterweelwerken - een gevolg van de 3M-fabriek vlakbij - aan het licht bracht, is de Vlaamse regering een inventarisatieoefening gestart, waarbij probleemplekken in kaart worden gebracht. In eerste instantie focuste ze daarbij op brandweeroefenterreinen of terreinen waar ooit een grote brand heeft gewoed: pfas werden lang in blusschuim gebruikt. Die terreinen - een 800-tal - zijn momenteel geïdentificeerd en kunnen de komende jaren gesaneerd worden.

Nu wordt de blik stilaan verruimd naar alle andere mogelijke industriële sites. 'Bij een aantal grote sites is de pfas-vervuiling al in kaart gebracht, zoals bij 3M of de oude papierfabriek De Naeyer in Willebroek', zegt pfas-coördinator Hans Reynders, die voor de Vlaamse regering de aanpak van pfas coördineert. 'Maar er zijn nog duizenden andere mogelijke sites waar een vervuiling kan hebben plaatsgevonden. Pfas komen in veel toepassingen voor, dus we denken aan bedrijven in onder meer de textiel-, elektronica- en papierindustrie, de automobielsector, waterzuivering of afvalverwerkende bedrijven.'

Volgens de Vlaamse afvalstoffenmaatschappij OVAM is een grootschalige inventarisatie in heel Vlaanderen voorlopig niet aan de orde, al duiken geregeld verhalen op in de pers over visvijvers of woonbuurten waar een nieuwe pfas-verontreiniging is vastgesteld. OVAM wijst erop dat de markt van Nederlandse én Belgische bodemsaneringsdeskundigen daarvoor te klein is en dat het vreemd zou zijn om alleen een gigantische operatie voor pfas op te zetten, terwijl er nog tal van andere schadelijke stoffen zijn, zoals solventen of zware metalen.

Bodemdeskundigen, die de bodems van werven analyseren en sinds kort ook de pfas-verontreiniging in kaart brengen, zien pfas evenwel overal in Vlaanderen opduiken. 'Als je naar de pfas-verkenner van de Vlaamse overheid kijkt, die de bekende vervuiling in kaart brengt, zie je dat die elke week roder en roder wordt', zegt Frank De Palmenaer, de CEO van de bodemonderzoeker ABO Group. 'Het is een grote inktvlek die zich over Vlaanderen verspreidt. We vinden ze op plaatsen die we niet verwachten, een gevolg van hun extreme mobiliteit en vermogen om zich snel via de lucht en het grondwater te verspreiden.'

Wat is het gevaar als we de vervuiling niet opruimen?

De schoonmaak van de pfas-vervuiling in ons land gaat traag. In de zwaar vervuilde omgeving van de 3M-fabriek in Zwijndrecht liggen plannen op tafel om de directe en de ruimere omgeving van de fabriek te saneren. Het is echter wachten op een tijdelijke brug waarlangs de vervuilde grond kan worden afgevoerd voor effectief met de sanering kan worden gestart. Ook bij de vervuilde brandweersites zal het nog jaren duren voor de sanering afgerond is. Elders zijn wel al stappen gezet. Zo heeft Oosterweelbouweer Lantis al bijna een miljoen kubieke meter pfas-grond en baggerspecie gesaneerd of afgevoerd en het grondwater bij de Oosterweelwerken gezuiverd.

Volgens toxicoloog Jacob De Boer hangt het gevaar voor de omwonenden af van wat er precies met de bodem gebeurt. 'Zolang pfas in de grond zit en je erover loopt, is er geen probleem', zegt hij. 'Dat verandert als het ook in het water zit, of als mensen moestuintjes of kippen hebben op vervuilde grond.' Dat

is ook de reden waarom in gebieden met hoge pfas-concentraties voorzichtigheidsmaatregelen gelden, zoals het niet eten van groenten uit eigen tuin.

Volgens De Boer is een hoge hoeveelheid pfas in de grond of het water niet meteen dodelijk, maar kan het wel schadelijke effecten hebben. Pfas worden onder meer gelinkt aan immuniteitsproblemen, hormoonverstoringen, leverafwijkingen, onvruchtbaarheid en kanker. 'Als je kijkt naar wat een dodelijke dosis zou zijn, dan zijn pfas een pak minder toxisch dan bijvoorbeeld dioxines. Maar als je kijkt naar de effecten op het immuunsysteem - chronische effecten dus - dan zijn ze wel snel schadelijk.'

Is de pfas-vervuiling opruimen gemakkelijk?

Pfas - die in de jaren 30 door chemiebedrijven werden uitgevonden - worden niet voor niets forever chemicals genoemd. De groep bestaat uit zo'n 6.000 chemische stoffen die één ding gemeen hebben: ze bestaan allemaal uit een fluorkoolstofverbinding, de sterkste verbinding op aarde. Dat maakt het vrijwel onmogelijk ze te vernietigen, behalve op zeer hoge temperaturen. De wetenschappelijke literatuur spreekt over minstens 1.400 graden Celsius.

In ons land proberen meerdere spelers een oplossing te bieden voor de pfas-vervuiling (zie inzet). Dat is des te belangrijker geworden sinds de Vlaamse regering vorig jaar normen heeft vastgelegd voor de bodem en het grondwater. Grond op werven kan slechts vrij gebruikt worden als aan bepaalde minimumnormen is voldaan. Daardoor moeten plotsklaps een grote hoeveelheid gronden gesaneerd of weggevoerd worden, tenminste als de regeringsonderhandelaars de regels niet minder streng maken.

Zowel voor water als voor grond is er een aantal mogelijkheden om pfas te verwijderen. Bij water wordt het meest heil gezien in actieve kool en ionenhars, bij matig vervuilde grond kan het wassen van de grond via chemische en fysische processen een oplossing bieden. In beide gevallen blijft dan nog een restkoek met pfas over, die dan naar een stortplaats moet worden gebracht of verbrand moet worden. Voor de sterk vervuilde gronden is thermische reiniging - verbranden aan heel hoge temperaturen - een mogelijke oplossing.

De capaciteit voor verbranding en storting is in ons land echter te beperkt om de grote hoeveelheden met pfas vervuilde gronden weg te werken. Bovendien zijn er nog andere uitdagingen. Met de huidige methodes kunnen niet altijd alle pfas verwijderd worden en de concentraties die moeten worden weggewerkt zijn soms extreem klein en dus moeilijk te vernietigen. Daarnaast zijn er indicaties dat bij vernietigingsprocessen nieuwe pfas gecreëerd worden, die we vaak nog niet kunnen meten, de zogenaamde dark pfas. Via de lucht of het afvalwater komen die vervolgens alsnog in het milieu terecht.

Ook de reiniging zelf is niet onbesproken. Door gronden van pfas te zuiveren creëer je dode grond, waar weinig mee aan te vangen is, tenzij je er stoffen aan toevoegt om ze weer vruchtbaar te maken. En de sanering heeft ook een impact op het milieu. Water zuiveren met actieve kool leidt bijvoorbeeld tot een hoge CO₂-uitstoot. Een recente studie van het Nederlandse Expertisecentrum PFAS, opgericht door de ingenieursbedrijven Arcadis, TTE Consultants en Witteveen+Bos, concludeert dat de huidige doelstellingen 'leiden tot onevenredige inspanningen met een enorme financiële maatschappelijke impact en grote consequenties voor duurzaamheid'.

Die bedenkingen wakkeren de zoektocht naar een heilige graal - een makkelijke en betaalbare vernietiging van pfas - alleen maar aan. Hoewel talloze bedrijven en wetenschappers daar hun hoofd over breken, is die vooralsnog niet gevonden. 'Om de koolstof-fluorverbinding van pfas te vernietigen heb je erg veel energie nodig', zeg Pieterjan Waeyaert, die voor Envisan, de milieudivisie van Jan De Nul, al jaren met verschillende technieken experimenteert. 'Zelf denken wij aan innovatieve chemische processen als fotokatalyse en niet-thermisch plasma. We zijn er nog niet helemaal, maar deze technieken zijn

veelbelovend. De verhalen over plantjes die pfas opnemen uit vervuilde grond moeten we nuanceren. Dat gaat traag: je hebt al duizend groeiseizoenen nodig om alle pfas uit een stuk grond te halen.'

In Nederland, waar de problematiek zich al langer stelt en er sinds 2019 normen zijn voor grond en water, leidde dat ertoe dat vervuilde gronden massaal worden opgeslagen in tijdelijke opslagplaatsen. Dat gebeurt in afwachting van toekomstige saneringstechnieken die betaalbaar en technisch haalbaar zijn.

Wie gaat dat betalen?

Op het internationale pfas-congres begin juli in de Verenigde Staten werd een opvallende statistiek gepubliceerd. Volgens professor Ali Ling van de University of St. Thomas in Minnesota kost het meer dan het bruto binnenlands product van alle landen ter wereld samen (zo'n 106 biljoen dollar) om de hoeveelheid pfas die momenteel in één jaar tijd worden geproduceerd op te ruimen. 'Zolang aan de productiekant de kraan niet wordt dichtgedraaid, blijft het probleem zich opstapelen,' waarschuwde ze.

Ook in ons land waarschuwen meerdere spelers dat de kosten de baten dreigen te overstijgen zolang er geen sprake is van een ban op pfas, zoals die momenteel in Europa op tafel ligt. Zeker in gebieden als de Antwerpse haven, die vol pfas zitten. 'Door de nieuwe Vlaamse normen kijkt elk bedrijf dat daar grondwerken wil uitvoeren aan tegen een sanering die miljoenen zal kosten,' zegt Luc Hellemans, de CEO van Lantis, dat zelf al honderden miljoenen euro's uitgaf om de Oosterweelwerken van pfas te zuiveren. Volgens Hellemans moet de bouwsector grosso modo 15 à 20 procent extra investeren om met de pfas-vervuiling om te gaan. 'Als dat ertoe zou leiden dat we pfas uit ons milieu zouden krijgen, is dat fantastisch, maar dat is niet zo. Met Oosterweel halen we in tien jaar minder dan 10 kilogram pfas uit het water. Dat is een druppel op een hete plaat, als je weet dat er dagelijks meer pfas geloosd worden.'

De vraag is ook wie uiteindelijk voor de sanering moet opdraaien. Tot nu toe werd in Vlaanderen al 12 miljoen euro uitgegeven aan bodemonderzoeken en saneringen van enkele grotere pfas-sites, zoals de site De Naeyer in Willebroek. De inventarisatie van de brandweersites kostte 3,5 miljoen euro. 3M verbond zich er dan weer toe minstens 571 miljoen euro uit te trekken voor de opruiming van de pfas-vervuiling rond zijn fabriek. Maar die cijfers zijn nog maar een fractie van het totale kostenplaatje, dat wellicht in de honderden miljarden zal lopen.

In een poging een antwoord op die vraag te bieden overweegt de federale overheid samen met de gewesten en gemeenschappen een sectorfonds op te richten, naar analogie met bijvoorbeeld het asbestfonds, dat asbestslachtoffers begeleidt en vergoedt. Daarin moeten producenten van pfas - zoals 3M of blusschuimfabrikanten - dan geld storten waarmee de sanering betaald kan worden. De eerste stappen om het fonds op te richten zijn al gezet, maar verwacht wordt dat het nog jaren zal duren voor het in werking treedt. 'Er is veel interesse om een systeem uit te werken waarin de vervuiler betaalt, ook omdat de gezondheidskosten nog fors dreigen op te lopen,' zegt pfas-coördinator Reynders. 'In Europa staat momenteel niemand verder dan ons land op dit gebied.'

Hoe dan ook wordt het zaak om prioriteiten te stellen. 'De vraag wordt: hoeveel heb je als maatschappij veil om je grond en water van pfas te zuiveren en welke normen hanteer je daarbij,' zegt De Palmenaer. 'Als we heel strenge normen hanteren, zullen heel wat projecten stilgelegd moeten worden. Bovendien weten we dat met de aanpak van pfas ons milieu niet plotsklaps schoon zal zijn. Er zijn nog tal van andere opkomende schadelijke stoffen waar we ook een oplossing voor moeten vinden.'

Belgische bedrijven in de frontlinie van de strijd tegen pfas

In de sector is te horen dat Belgische bedrijven als voorlopers in pfas-sanering en sanering tout court gezien worden, een gevolg van ons industrieel verleden en plaatsgebrek, waardoor we vervuilde gron-

den wel moeten opruimen. Dit zijn drie grote spelers in ons land.

Envisan – Jan De Nul Group

Pfas staan al sinds 2016 op de radar van Envisan, de milieudivisie van Jan De Nul. Momenteel biedt het bedrijf aan zijn klanten oplossingen om water en grond van pfas te zuiveren. Het heeft al verschillende jaren meerdere grondwassingsinstallaties, waaronder een gloednieuwe specifiek ontworpen voor pfas, in Gent. Daar kan 80 ton matig vervuilde grond per uur worden verwerkt. Per jaar kan zo 500.000 ton vervuilde gronden worden aangepakt.

Dit jaar start Envisan ook een pilootproject in een natuurgebied in Willebroek, waar voor het eerst wordt getest of grond ook via een proces van soil flushing - het ter plaatse spoelen met water en additieven - van pfas gezuiverd kan worden. Daarnaast speurt Envisan actief naar mogelijkheden om pfas te vernietigen.

Holcim

De cementfabriek Holcim ontdekte eigenlijk per toeval dat in de reusachtige cementovens ook pfas vernietigd kon worden. Toen het pfas-schandaal in Vlaanderen uitbrak, liet Holcim het afval waarop de ovens draaien, testen op pfas. Hoewel het afval wel degelijk pfas bevatte, bleek daar na het productieproces praktisch niets van over te blijven. Dat komt omdat pfas in de ovens drie uur lang aan temperaturen tot 2.000 graden worden blootgesteld en zo vernietigd worden.

Momenteel kan Holcim tot 55.000 microgram pfas per kilo droge stof vernietigen. De hoeveelheid pfas die aan de ovens kan worden toegevoegd, is wel beperkt en vervuilde gronden in hun geheel in de ovens gooien, is onmogelijk, want die doen de temperatuur te veel dalen.

Indaver

Als verwerker van gevaarlijk afval is Indaver een logische stop voor pfas-houdend afval. Het biedt meerdere opties aan: verbranding in een van de drie draaitrommelovens, waar temperaturen van zeker 1.000 graden worden gehaald, een reiniging met scheikundige reacties of stockage op een speciale stortplaats.

Indaver lag de jongste jaren zwaar onder vuur omdat het bij zijn verwerkingsprocessen nog te veel pfas liet ontsnappen, onder meer ook omdat zijn ovens maar tot 1.000 graden gaan. Sindsdien investeerde het 60 miljoen euro om zijn installaties performanter te maken en nam het de scale-up Inopsys over, die toxische stoffen als pfas uit afvalwater haalt, om meer kennis ter zake op te doen.

(Floor Eelbode)

■ MARKTONTWIKKELING

PUBLIEKEN NEMEN PUBLIEKE TAAK OVER

Het lijkt niet meer te keren voor de deprivatisering van de huis-aan-huisinzameling. Wat zijn de alternatieven voor gemeenten die nu nog de inzameling uitbesteden?

Het private bedrijfsleven verliest de belangstelling voor het verzamelen van restafval en gft bij huishoudens, kopte het *Vakblad Afval!* afgelopen maart. Renewi en PreZero trekken zich hieruit terug, waardoor het marktaandeel van private partijen begin dit jaar daalde naar 20 procent. Volgend jaar zal dat nog verder afnemen naar minder dan 14

"Wij zijn meer voorstander van een volwaardig en langdurig partnership"

Andreas Krawczik, Remondis Nederland

procent als onder andere de Noord-Veluwse gemeenten zich aansluiten bij Omrin, en het Brabantse samenwerkingsverband Blink de inzameling zelf gaat doen. De gemeenten die nog wel aanbesteden komen in een precare situatie, nu zeker is dat Renewi en PreZero niet meer inschrijven. Remondis is de enige landelijke private partij die kan inschrijven. Daarnaast is er nog GP Groef in West- en Noord-Nederland en Van Kaathoven in Zuid-Nederland en zijn er enkele kleine regionale bedrijven die mogelijk kunnen meedingen. De kans is groot dat als een gemeente een opdracht voor het verzamelen van restafval en gft in de markt zet er geen of slechts één partij zich meldt. Geen aantrekkelijk vooruitzicht. Welke optie is er dan wel?

Daarvoor moeten we eerst naar de oorzaak kijken. Al jaren achtereen krimpt het private aandeel in de inzameling van huishoudelijk afval, zo blijkt uit de jaarlijkse analyse van het *Vakblad Afval!* Dat het nu snel gaat is niet verbazend. "Aan wielen alleen is niets te verdienen", verklaart Theo Lemmen, kwartiermaker/bestuursecretaris bij Blink. "Een opdracht wordt voor vier tot zes jaar uitge-

schreven. De levensduur van een voertuig dat je ervoor moet aanschaffen is tweemaal die periode. Dus je neemt een enorm risico." De korte periode is een van de problemen, onderschrijft ook Andreas Krawczik, directeur bij Remondis Nederland. "Als ik een voertuig in vier jaar moet afschrijven, is mijn prijs hoger dan die van een overheidsbedrijf, waar de gemeente de opdracht voor vele jaren inbesteedt. Het is niet eerlijk. Waarom besteden gemeenten niet aan voor zeg tien jaar?" Roger Beuting, directeur van overheidsbedrijf Rova, wijst naar de langjarige

transitie waarin de sector zit. Die van logistiek dienstverlener naar grondstoffenmanager. "Die ontwikkelingen gaan snel en vergen veel. De elektrificatie van de inzameling vraagt om flinke investeringen. Kwaliteitsverbetering van ingezamelde grondstoffen vraagt om flexibiliteit en aandacht voor bijvoorbeeld voorlichting. Bij uitbesteden van de inzamelopdracht aan een private partij is dat erg complex." Ook Lemmen onderschrijft dit probleem. "Van gemeenten wordt nu veel meer gevraagd dan vroeger. Statiegeld, lachgas, UPV's. Als je wil inspelen op ontwikkelingen, dan is het bestek van

een aanbesteding te star. Je kan wel iets veranderen aan de

opdracht en de prijs, maar dat is erg beperkt. Is de opdracht inbesteed bij een overheidsbedrijf of andere gemeente, dan hoef je alleen de overeenkomst te veranderen."

"Wij van Blink gaan de inzameling wel zelf doen. Toch kan je je afvragen of Blink voldoende schaalgrootte heeft"

Theo Lemmen, Blink

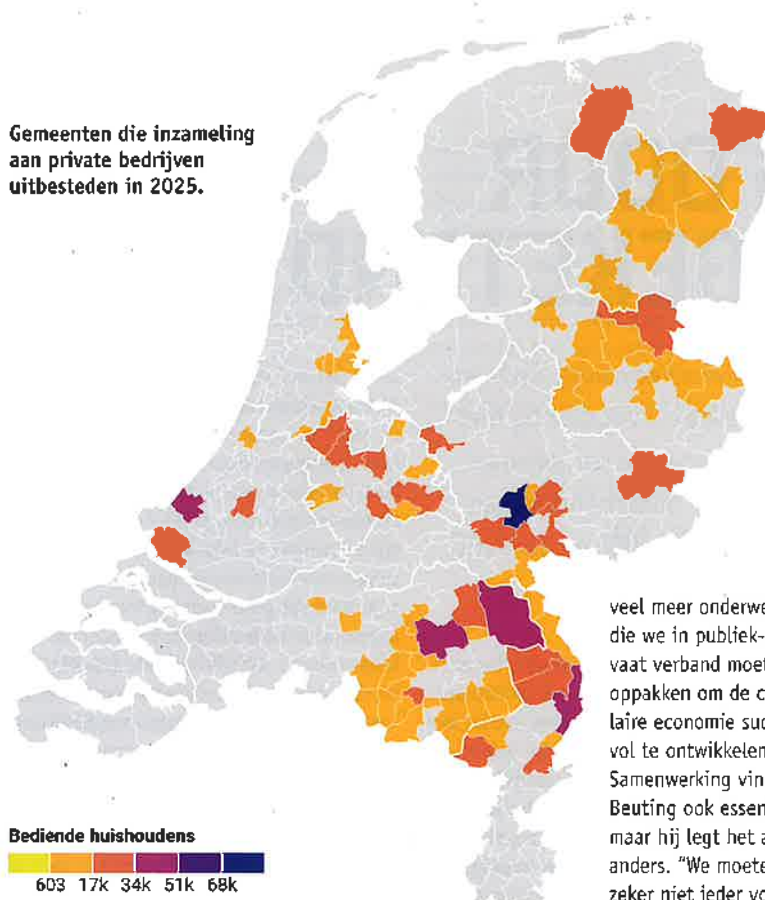
Remondis ervaart die inflexibiliteit ook bij de huidige aanbestedingen. "Wij zijn meer voorstander van een volwaardig en langdurig partnership, waarbij beide partijen flexibel kunnen inspelen op ontwikkelingen. Bij een aanbesteding staan de dienst en de prijs bij gunning vast. Toen bij de coronacrisis en na de inval in Oekraïne er echt uitzonderlijke situaties ontstonden, hielden gemeenten ons toch aan het contract. Hetzelfde geldt als we nu gemeenten vragen het gft minder frequent in te zamelen in de zomer, omdat er minder aanbod is. Het is duurzamer, geeft minder verkeersdruk en lost een personeelsprobleem op. Maar vaak gaan ze niet op ons voorstel in."

Geen benchmark

Tegen de krimp van het private marktaandeel wordt verschillend aangekeken. "Voor de publieke kant zie ik dat als een goede ontwikkeling", zegt Lemmen vooral vanwege de flexibiliteit die het geeft en ook door de schaalvergroting die ontstaat. Bij Rova kijken ze genuanceerder naar de marktontwikkeling. Bij een groot deel van de aangesloten gemeenten doet Rova de inzameling zelf, de rest is aanbesteed en wordt nu gedaan door Remondis en PreZero. "We willen niet alles zelf doen en dus willen we graag samenwerken, ook met private partijen. Een andere belangrijke reden is dat we dan een goede benchmark van onze kostprijs krijgen", verklaart Beuting. "Het voordeel

van aanbesteden wordt nu minder evident. PreZero zal stoppen en dan blijft alleen Remondis over. Met nog maar één geïnteresseerde partij is er geen benchmark meer. Wat voor ons wel blijft staan, is dat we met

Gemeenten die inzameling aan private bedrijven uitbesteden in 2025.

partijen willen samenwerken. Dat wordt een afweging."

Het verlies aan benchmark is een van de argumenten waarom Krawczik de deprivatisering van de inzameling een grote fout vindt. "Als alle opdrachten naar overheden gaan, dan is er geen marktwerking meer. De kosten voor de inzameling vallen dan niet meer te vergelijken. Dat kan niet in het belang van de inwoners zijn, en volgens mij ook niet in het belang van de overheidsbedrijven." Het wegvallen van concurrentie in deze markt vindt hij een groot probleem, omdat samenwerking nu en in de toekomst essentieel is. "De afvalverwerkingsinstallatie ARN in Nijmegen is een goed voorbeeld. Dat doen we samen met de omliggende gemeenten, maar zij hebben gezamenlijk een meerderheid van stemmen." Die samenwerking is erg vruchtbaar, vindt de Remondis-directeur, doelend op de nieuwe initiatieven voor luierreycling en biogasproductie. Maar publiek en privaat hebben elkaar ook op andere gebieden hard nodig. "Iedereen heeft een tekort aan arbeidskrachten. We moeten gezamenlijk aan de slag om chauffeurs op te leiden én om mensen te motiveren om posities in onze sector te vervullen. Er zijn nog

veel meer onderwerpen die we in publiek-privaat verband moeten oppakken om de circulaire economie succesvol te ontwikkelen." Samenwerking vindt Beuting ook essentieel, maar hij legt het accent anders. "We moeten zeker niet ieder voor zich het wiel gaan uit-

vinden. In de inzameling zie ik vooral meer samenwerking met publieke organisaties. De nieuwe UPV's zullen specifieke eisen gaan stellen die lastig voor private partijen in te vullen zijn en veel logischer in het publieke domein liggen.

Op de gebieden waar de risico's groter zijn, bijvoorbeeld of een investering zal lonen, of waar schaarste is, voorzie ik dat publieke organisaties die taak gaan oppakken. Private bedrijven pakken een positie in die delen waar investeringszekerheid en marge te verkrijgen is. Daar is niets mis mee, daarom zijn ze ook privaat."

Zelf doen of inbesteden

Wat is het advies aan gemeenten die tegen het einde van een aanbesteed contract aanlopen? "Adviesbureaus komen nu allemaal met hetzelfde advies: gemeenten moeten het of zelf doen, wat niet realistisch is vanwege

volume, of aansluiten bij een andere organisatie", weet Beuting. Ook Lemmen ziet geen andere mogelijkheid. "Private partijen die zich nu terugtrekken zeggen dat ze alleen interesse hebben als ze ook eigenaar van het afval worden. Maar ik zie niet snel gebeuren dat veel gemeenten de inzameling én verwerking aanbesteden in een opdracht. Dan nog vraag ik me af of de bedrijven zouden inschrijven. Zelf gaan doen zal voor veruit de meeste gemeenten ook geen optie zijn. Wij van Blink gaan de inzameling wel zelf doen, maar dat kon omdat de organisatie al bestond onder PreZero. Deze hebben we gewoon overgenomen. Toch kan je je afvragen of Blink voldoende schaalgrootte heeft. Ik vind van wel, maar het is de ondergrens."

Bij Rova komen gemeenten inmiddels al langs. "Wij hadden tot nu toe de instelling dat onze schaalgrootte voldoende was en verdere groei niet wenselijk is. Dat standpunt hebben we verlaten. De reden is dat we geloven in onze visie op de toekomst voor het grondstoffenbeheer. Het zou raar zijn om dat alleen voor onze eigen gemeenten te houden. Bovendien is voor bepaalde stromen een grotere schaal gewenst. Dat betekent niet dat je daarvoor moet groeien; je kan dat ook in een samenwerking oplossen, maar het is wel een optie. Tot slot is in sommige regio's de markt imperfect. Als geen private partij wil inzamelen, dan moeten de publieken dat oplossen." Krawczik ziet het met lede ogen aan. "Dat

"Nieuwe UPV's stelen eisen die lastig voor private partijen in te vullen zijn en logischer in het publieke domein liggen"

Roger Beuting, Rova

twee grote partijen zich terugtrekken is geen goede ontwikkeling, ook voor ons niet. Als voor ons andere regels gelden dan voor een overheidsbedrijf, dan begrijp ik dat partijen het opgeven. Wij denken anders. Voor ons is iedere klant belangrijk, en als een gemeente wil dat we gaan inzamelen, dan doen we dat graag op basis van een goede samenwerking." De trend lijkt echter voorlopig onomkeerbaar. Navraag bij verschillende overheidsbedrijven en gemeenten leert dat er inderdaad gesprekken lopen om bij publieke organisaties aan te sluiten. ■

Friso Noordhoek